

P. Krizostom:

Jezuška smo čakali . . .

Ves sveti večer
ob jaslicah smo sloneli,
lučke smo prižigali,
tihe pesmice smo peli . . .
Jezuška smo čakali — — —

Sredi noči
kot bela misel stopi med nas
v valovih zvonov
ves ožarjen v obraz;
polne roké ima darov.
— — — — —

V to sveto noč
se je mali Jezus
pri nas mudil.
Vso sveto noč
nam je blagoslov delil — — —

Janko iz Tesne ulice.

Košček pripovedke.

7. »Pojdimo visoko pod Škrbino!«

Tista jutra so bila lepa, kot da jih je Bog od vekov prihranil za to pomlad. Z vseh bregov je odmevalo vriskanje, in donela pesem in kako bi ne: solnce, rože, zdravje in mladost, kaj hočete še več, ljudje božji? Pastirji so peli, da je v sunkovitih odmevih legalo v dolino, le Janko je bil čudovito tih. Včasih je z žarečimi očmi pogledal čez planine proti Škrbini, nato spet v dolino, kjer je v megli zginjalo mesto.

»Da bi znal k Podgorcu!« je vzdihoval. »Saj bi ne vprašal zase, za vse, kar jih je v Tesni ulici bi povedal. Hudo jim je in še njim dajte zdravja teh hribov, stric Podgorec, bi rekel in stric bi se razveselil in bi povedal rešitev.«

Pa dan za dnem je molče odšel in pastirji se niso odločili za pot. Janko je hodil od enega do drugega, pa nihče ni hotel.

»Najboljša paša je sedaj in da bi šli?«

Zmajevali so z glavami in peli dalje:

»Pasi čreda pisana se, pasi,
rasi, Bože, oj vsa lepo rasi,
zdravo rasi, blago živo!«

Stari Slivoj se je pa usmiliti dečka in mu ustregel. Zgodaj v jutru sta nekega dne odšla in ko sta prišla do konca pašnikov, je šele vzšlo solnce.

»Tam doli je mesto!« je pokazal Slivoj.

V modrikasti tesnobi je ležalo mesto v daljavi, komaj da se je ločilo v mraku od drugih tal: hiše so molčale in megla je ležala čeznje. Nad planino je pa rastle gora Škrbina in rdeče cvetela od jutranje zarje.

»Ni daleč...« je dejal Slivoj kakor sam zase.

Janko je pa hipoma obstal:

Tam ob stezi, kjer so se med redkimi drevesi že pričenjale skale, je slonela na visoki smreki vila Zlatica. Čudovito miren obraz je strmel čez pašnike v dolino proti mestu.

»Zlatica!« je zastalo starcu Slivoju.

Vila se je obrnila k prihajajočima in se zlato nasmehnila.

»Janko, srečen si zdaj!«

Janko je sklonil glavo, nato pa skoraj zajokal:

»Joj, nisem, gospa. Glej, doli je mesto in je še polno mojih bratcev in sestic v njem, ki bi tudi radi hodili po čistih planinah.«

Vila se je zresnila:

»Ko pa ne morejo gor!«

»Ponje pojdem!« je zaklical Janko mladostno.

»Vem,« je dejala vila. »In zato greš sedaj k Podgorcu, da ti pove, kako bi z njimi.«

»Zato grem!« je dejal Janko in umolknil.

Za hip so vsi molčali. Slivoj je stal tih s sklonjeno glavo in prekrižanimi rokami, Janko je gledal v tla, Zlatica je strmela nekam neznanokam. Potem se je zavedla in povedala:

»Pojdimo visoko pod Škrbino. Tam je Podgorec in nam bo čital stare prerokbe o Tesni ulici in še iz svoje modrosti dodal, da bomo vedeli, kaj je treba storiti.«

Okrenila se je in stopila z lahko nogo po stezi. Pastirja sta ji sledila. Janko je hitel, da bi bili čimprej na cilju, Slivoj je pa stopal s težkim korakom in z enolično popevko:

»Ko bil je Jezušček star osem let,
oj osem let,
je pasel, oj, je pasel ovc devet.«

Sredi pobočja med črnimi skalami se je Zlatica ustavila:

»Tu smo!«

Zakajena kočja je bila naslonjena na pečine. Ni se videlo ne oken ne dimnika, odprtina za vrata je pa bila dovolj velika za odraslega človeka. Vila je vstopila prva, za njo Slivoj in Janko.

»Dober dan vam Bog daj!«

»Amen!« je odgovoril nekdo in iz kota se je dvignil stari vedec Podgorec, se naslonil na mizo pred odprto knjigo in zastrmel v prišlece. Vila je stopila k njemu, mu nekaj povedala, nato se zasukala in izginila skozi vrata.

»Kaj pa zdaj?« je dahnil Janko.

»Besede pripravi!« je mislil Slivoj.

Zunaj nekje je polglasno pela Zlatica:

»Oj sestrice, oj sestrice; vstanite,
pojdemo zalivat v vrte rožice.«

8. »Pisano je v knjigah...«

»Ni treba besed,« je tedaj polglasno izpregovoril Podgorec. »Poznam vaju in vem, zakaj sta prišla. Glejta vila Zlatica vaju je čakala in privedla sem.«

Sedel je spet za mizo in zastrmel v knjige.

»Hudo je tam doli, pa vam ne vem povedati nič dobrega. Glejta, knjigo so spisali že davno, davno in ne pove svetlobe o dandanašnjih dneh.«

»Kaj pa pravi o planini?« je vprašal tiho Slivoj.

Starec ga je pogledal z mladimi očmi in bral:

»Zbrali se pa bodo, kar jih bo še ostalo, in bodo šli v gore, da prično življenje, kot se je godilo pred davnimi leti. Ne bodo

vedeli za pisano besedo, ki je v njej strup, ne za govor železa in ne za temoto visokih hiš in bodo srečni.«

»To je napisano!« je dejal in umolknil.

»In kaj potem?« je vprašal Slivoj plašno.

»Potem je še to: Z gora bodo rastle nove moči za človeka. Kar bo namreč cvetelo v mestu, bo čudno slabotno od mestnega krika in bo omahnilo. Tisto v gorah bo pa zdravo, čudovito vedro in močno. Zato bo dajalo sokove in odrešenje vsej zemlji.

»Amen!« je zahropel Slivoj.

»Tudi Tesni ulici?« je zaklical Janko.

»Tudi!« je temno pritrdil Podgorec. »Tako je pisano: Prišli pa bodo tiste dni v mesto ljudje z gore, mladi in močni, z zdravo in vriskajočo pesmijo na ustnih in bodo razgnali vso temoto in razvedrili noč. Prišel bo z njimi tudi mlad človek, ki pa bo doma iz Tesne ulice. Pa do tega je še davno, davno in nas ne bo in naših kosti ne več.«

»Da bi bilo to danes!«

»Še naprej je pisano: Tisti mladi človek bo s svojo ljubeznijo in pesmijo preskusil ljudi iz Tesne ulice. Če mu bodo prvi trije sledili, potem je že čas, da vstanejo ljudje v gori in gredo v dolino, drugače je pa slepota še prevelika in težave še neprebridke in je potreba še čakanja, dolgega čakanja.«

Janko je rasel v mladostni misli:

»Bože moj, v dolino pojdem in zapojem najlepšo o planini in vse pojde za menoj.«

Starec Podgorec je pa zaprl knjigo in dejal:

»To je vse. Pisano je še nekaj zate, bratec iz Tesne ulice, pa je čudno nerazumljivo in temno kot tropa vran na pomladnem polju.«

»Hočem samo o rešitvi Tesne ulice!« je dejal Janko.

»To si slišal!« je povedal Podgorec in vstal.

Slivoj se mu je zahvaljeval in vlekel razburjenega Janka za seboj iz koč.

Doli v planini je odmevalo z bregov zategnjeno petje pastirjev:

»Hoj, hoj, steze so ledene,
hoj, hoj, rože so zveneले,
kdo bo šopke vil?«

(Bo še.)

Kdor ne izpolnjuje svojih dolžnosti, ne sme govoriti o svojih pravicah!

Mladine najlepša lepota je ta — nedolžnost, ponižnost pa zlahtnost srca.

Kdor z lepim naukom norce brije — sam sebi vrat zavije.

Slomšek.

Punčka.

Božična pravljica.

V svetem božičnem času je bilo. Izredno živahno je bilo v prelepih nebeških dvoranah. To je bilo pripravljana in šivanja in skakanja. Popustili so angelci nebeško rajanje in pridno pripravljali darove, ki jih bo Jezušček prinesel otrokom v sveti noči. Na kupe je bilo drobnih pisemc, v katerih so bile popisane vse želje in prošnje malih in velikih otrok. Dvanajstkrat podnevi in šestkrat ponoči se je ustavil božični voz pred nebeškimi vratmi in odpeljal mešteto zavojčkov tja na zemljo.

Dela čez glavo so imeli angelci in še najmanjši je moral pomagati. Veliki angel mu je prinesel punčko, da bi za njo naredil svilen oblekco, tako lepo, kakor jo nosijo samo princezinje. Ni bilo lahko delo za nežnega, malega angelca. Trudil se je, da mu je pot lil po čelu in licih, a delo je šlo počasi, počasi izpod rok.

Zadnji voz nebeških darov čaka, da odrzbi na zemljo, pa priteče mali angelček, vročih, rdečih ličk, v rokah punčko-princezinjo. Pa zaprosi angela voznika, naj vzame še njegovo punčko, ki ji je ravnokar dovršil oblekco. Dvigne se na nežne prstke in poda angelu svoje prvo božično delo. Ljubeznivo se mu smehlja veliki angel, božajoč mu zlate laske, punčko pa položi poleg sebe, in voz odrzbi v jasen božičen večer na praznično, mrzlo zemljo. Že ga pozdravljajo velika mesta in tihe vasice, široke ceste in bela pota. Pa zdrkne punčka-princezinja z nebeškega voza in pade ravno pred stojnico, kjer star mož prodaja jaslice.

Iznenaden, začuden jo starček pobere in pravi, da je punčka padla gotovo iz samih nebes, ker je tako nežna in ljubka.

V tem večeru se je peljala po mestnih ulicah princezinja. Čudno velike in žalostne oči je imela, v katerih se je skrivalo domotožje in hrepenenje po nečem — kaj ve, po čem! Žalostno gleda kraljeva hčerka v to predbožično življenje in vrvenje. Oči se ji ustavijo na stojnicah, polnih lepih otroških ropotij, na otrocih, ki hodijo z mamicami od stojnice do stojnice. Povsod je kaj lepega, mikavnega, vabljivega.

Pa stopi kraljevo dekletce med vrvež in otročad in drenj. O, kako je postalo naenkrat živahno, ko je hodilo med drugimi otroki in s širokimi očki občudovalo to lepoto. Naenkrat se ustavi pri starčku, ki je še vedno občudoval punčko »menda iz samih nebes«.

»Mož, daj, prodaj mi to punčko!« zaveka dekletce.

— Prodati ti je ne morem, otrok —, ji odgovori starček, — ker je padla gotovo iz samih nebes. Vzemi jo, podarim ti to lepo stvarco —.

Kakor dva solnčka so ji zažarele oči v veselju in sreči...

Noč je bila, in mala princezinja je ležala v svoji lepi, beli postelji. Pa je videla svetle zvezde, ki so ji poredno mežikale v

sobo, in se zamislila na bogate božične darove, na vedno resnega, otožnega očeta, in samotno, nežno srce je postalo žalostno.

»Ah, ko bi mogla leteti ko ptica po zraku, tedaj bi poletela z nebeškim Detetom v nebesa, k svoji mrtvi mami. K nogam bi ji sedla in mamica bi mi pripovedovala povesti, tako lepe, kakor jih zna le ona.«

Se je bila v mislih pri mami in pri pravljicah in povestih, ko se odpro vrata in v zlati svetlobi vstopi v sobo angelček s punčko v naročju in pozdravlja princezinjo s svetlim nasmehom in z radostjo v očeh.

»Kdo si in kdo ti je dal mojo punčko?« vprašuje princezinja.

— Sam sem jo naredil in zato smem biti na ta sveti večer eno uro pri tebi. Vsak angel gre danes lahko k onemu otroku, kateremu je naredil božično darilce —.

»Ti si angelček in iz samih nebes si prišel; od tam, kjer je moja mamica? Povej mi, boš ostal pri meni, da ne bom vedno tako sama, tako zapuščena od vseh? Gotovo te je moja mamica poslala k meni. Povej, ti lepi angelček, je v nebesih res tako neskončno lepo, da se je mamica moja smehljala, ko je umrla? Je tam vedno pomlad in vedno praznik in veselje? Je moja mamica tudi med vami? Zlato krono nosi pa srebrne lase ima. Jo poznaš?«

— Da, poznam jo. Preden sem odšel iz nebeških višav, je prišla lepa, velika gospa, z zlato krono in srebrnimi lasmi. Poljubila me je in rekla: »Ko prideš k princezinji, ji reci, naj me nikoli ne pozabi in naj postane enkrat dobra kraljica —.

»Mamica, mamica moja je bila,« zadržti kraljevo dekletce in boža prelepo angelovo obleko.

V tiho, sveto noč donijo božični zvonovi in pozdravljajo čez širne planjave božično Detece.

— Oditi moram —, pravi angel in položi punčko princezinji v naročje. — V nebeškem dvoru že pojo večno slavo Detetu —.

Tiho, tiho se dvigne angel na prste, razprostre peruti in odleti kakor misel v svetlo, božično noč proti svojemu nebeškemu domu.

Ko je princezinja drugo jutro voščila svojemu resnemu očetu in neštetim obiskovalcem dobro jutro, so se čudili, od kje je dobila prelepo punčko in se vpraševali, zakaj so se princeski čez noč izpremenile vedno žalostne in hrepeneče oči, ki so sedaj žarele v veselju, in bile velike in lepe, kakor oči samega nebeškega angela.

Princezinja pa je zaklenila skrivnost božične noči v svoje srce.

P. Evstahij:

Jaslice delamo.

*V dalji večerni zvon,
v sobi kadila vonj...*

*Jaslice delamo,
zraven prepevamo,*

*srce nam raja...
Tiho prihaja
sveti večer —.*

Bog živi — Mladci!

(Na mladinski akademiji Ljubljana-Sv. Jakob 30. sept. t. l. povedal
okrožni predsednik br. Tone Vindišar.)

Kako je to, da na mladinsko akademijo tako radi pridemo? Pač zato, ker je vsaka mladinska prireditev vesela pesem mladosti, ki jo pojejo naši Mladci, in še zato, ker se mi v tej zdravi družbi dobro počutimo, mi, ki podobno mladost še imamo, pa tudi vi starejši, ki vam je že minula in bi si lepe spomine radi obnavljali.

Ali je res slovenskemu Orlu naloženo, da pripravi novo družbo, preoblikuje sebe in svojo okolico? Boste rekli, da ni potrebno kaj takega; dovolj da imamo denarja, tovarn, strojev in orožja. Vendar nekaj ni v redu. Kljub vsemu temu bogastvu imamo ljudi, dobrih, iskrenih, srčno vzgojenih, privlačnih.

Ali so res vsi narodi na delu, da samo v organizirani mladini, v novem naraščaju iščejo lepših časov? Zares: to jim je vodilo: kjer bo več duše, kadar bo več dobrote v družbi, ne bo več treba orožja.

Orel Sv. Jakob tudi dela na tem cilju. Kdo ga v tej težki nalogi podpira? Zavest, da ni sam; da je število in navdušenje njih, ki hočejo in iščejo podobno, ogromno, pri nas in v drugih državah. Kdo ga še podpira? Mi vsi, ki smo prišli pogledat to njegovo delo, ki se zanimamo zanj in mu dajemo korajžo. Z današnjo akademijo nam Orel Sv. Jakob pove, da je delaven in mlad, da je v delu lepota njegove mladosti, da je vesela mladost in resna priprava na življenje njegova pot.

Ne recite, prijatelji, da iz mladine, ki vam jo Orel jemlje iz družin, ne bo nič! Predavanje in prekucavanje po telovadnicah, da ni resno delo! Kako naj roža zacvete, ko ji pa ne daste časa za rast, ne solnca, kako naj veselo zori? Glejte, mladina hoče svoja brezskrbna leta preživeti v razposajenosti.

Ne recite, da mladina v družbi mladih ne more dobiti nič koristnega; naj ostane rajši doma, pa ko doraste, naj poišče družbe starejših, izkušenih, ki jo bodo znali voditi! Kako naj roža, ki ste jo z vrta presadili na okno — kako naj dolgo cvete in se sama iz sebe obnavlja? Dokler je ne vrnete nazaj na vrt med rože in travo, ne bo dozorela! Glejte, mladino vleče v družbo enakomladih in enakousmerjenih; med njimi hoče dobiti vso lepoto mladosti.

Kakšno je delo, katere dolžnosti, kakšne koristi naših Mladcev? V prostih urah se zbirajo pod skrbnim in preizkušenim vodstvom v telovadnicah, kjer si z vajami in telovadbo utrjujejo svoje zdravje. V izbrani družčini se medsebojno spoznavajo, drug na drugega se navajajo, svobodno se naveselijo! V času, ko bi sicer postopali po mestu ali se potepali po raznih zabaviščih, se sami podvržejo redu in vodstvu, pa so zadovoljni. Z današnjim nastopom nam govorijo o svojem navdušenju in o svoji moči; v naših nadah nas potrjujejo: da bodo iz njih postali močni fantje v ponos sebi, v čast svojim in slovenskemu Orlu.

Bratje Mladci! Z veseljem smo prišli pogledat to vašo mladost; danes vam tole naročamo:

Mi hočemo, da ostanete Orli ne samo, kadar ste v kroju, v telovadnicah pod nadzorstvom, v svojih družinah. Po tem vas bomo sodili in cenili, kakšno je vaše življenje, kadar niste doma in prosti nadzorstva, kadar ste zunaj telovadnice, na cesti. Slovenski Orel ne pozna dvoličnosti: cel fant je v svetlobi in v temi, v družini in zunaj družine; enako močan med dobrimi in med slabimi.

Mi hočemo, da ste taki: vsej mladini, ki ni v naših orlovskih vrstah, morate biti v zgled, vedno, v vsem in povsod. Zdaj tega še ne občutite, pa je res: človek vpliva vedno s svojim zgledom na svojo družbo; vsako dobro delo, ki ga stori, odmeva v sočloveku in ga boljša; kakor bi bližnjemu roko podal v pomoč, je vsako njegovo dobro delo. Pa tudi vsako slabo delo išče v sočloveku posnemanja; ponižuje ga in slabša; kakor da bi svoji družbi klofuto dal, je vedno, ko naredi kako slabo delo. — Mladci — tako je z zgledom!

In še hočemo, da ste svojim staršem v veselje in v podporo, nikoli in nikjer pa v žalost; še manj pa v spodtiko, da bi ljudje za vami kazali, ter radi vaših nerodnosti vašo mater po krivem obsojali.

Hočemo, da v veseli mladosti pripravite svoja telesa lepa in močna, da bodo v njih mogli pozneje trajno živeti lepi, močni značaji. Izčrpajte vso lepoto te svoje devete dežele, prižgite zdaj žaromet, da vam bo svetil na vsa pota življenja, da vas bo ogreval vse dni — prelep spomin na srečno mladost. Pa boste večno mladi ostali, zdaj v resnici, potem v srcih.

Ne dajte, bratje Mladci, da bi se mi, ki smo z vami, v vas le kdaj prevarili. Glejte in skrbite, da boste to, kar vsi od vas pričakujemo: nov rod, ki bo nam vsem v ponos in veselje, slovenskemu Orlu pa v upanje! Bog živi!

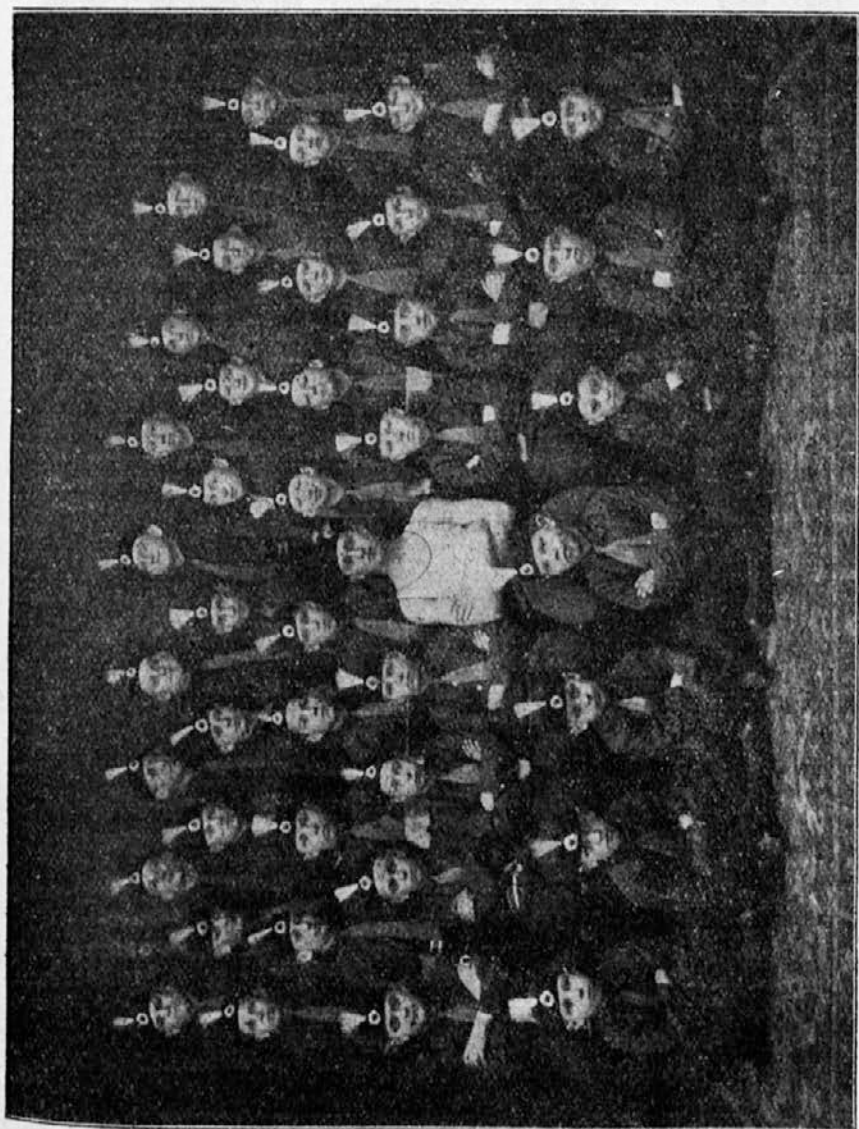
R. Trnovčan:

K polnočnici.

*Ostra vedrina na nebu. V obraze žge mraz.
Zvezde prižgale so luči za veliki čas.
Tam daleč nekje so zvonovi zasanjali v noč,
kot da bi vsak hip ugasnili, narahlo pojoč.*

*Poledica škriplje krhko po razhojeni poti,
obrazi v kožuhih od mraza so vroče zardeli,
gozdovi molčeči vsi spijo v megleni beloti
in motno mežikajo luči po hišah v globeli.*

*Po poti, ledeni drobijo sneg hribovski fantje
in z glasom utrujenim pesem pojo enolično,
sklonili so tiho glavé v blagoslovljeno misel
in nekaj kot plašna molitev drhti v noč božično.*

Ameriški Orličí (Sv. Vid - Cleveland).

Nesrečna peč.

Prevedel br. Tone.

Drugi dan že pred devetimi se je po vsem kraju raznesla vest: ošpice! »Janezek v pivovarni že leži,« hiti praviti stara Urša tam gori pri vaškem vodnjaku. Iz pipe teče voda že celo uro, toda kaj, ko se je pa ženski jezik razvezal! Pri spodnjem studencu pa o isti reči govori stara Meta. »To vem za gotovo,« dopoveduje starka, »pravila mi je Špelica, Tomažkova sestra. Vsa objokana je tekla po zdravnika. Pa tudi Tonček in Mihec ležita. Joj, joj, kup nesreče! Bog nas varuj! In to so tisti štirje hudobni pobje! Nazadnje nam bodo še šolo zaprli. Bog se nas usmili!«

Sladičeva Lenčka, ki je prav tedaj šla mimo in slišala razgovor, pa pravi zlobno: »Bog je dober in je sam kaznoval le pobe. Nikoli človek nima miru pred njimi. Vedno mečejo vame kamenje. Jej, in zdaj so bolni.«

Večkra se je morala prav resno boriti, da je premagala to škodoželjnost.

Vaški zdravnik Koren malo pomisli, nato pa hitro spravi svoje 65 let stare kosti v hlače in hajd skozi vas do treh učencev. Za Mihca se ne briga, ker njegova

mati jemlje le Knajpovo knjigo v roke in bo gotovo po njegovih navodilih spet z vodo zdravila.

»Hm, hm, čudne pege!« godrnja zdravnik v svojo šiljasto brado. Oh, te ženske! Precej mislijo, da je nekaj posebnega, če ni pika piki enaka. Ali so to ošpice? Ali pa je zares škrlatinka? Da, da, škrlatinka, to bi bila huda stvar! Potem bi bilo najbolje, da bi šolo takoj zaprli. No, sicer bomo pa že še videli.

Janezek je tak kakor Indijanec, ki se je namazal z bojnimi barvami. Tudi je moral oče zgrda nastopiti, da se je fantič prikazal

izpod odeje. Pa ni bil Indijancu samo podoben, ampak je tudi tulil kakor Indijanec, skoraj gotovo od bolečin.

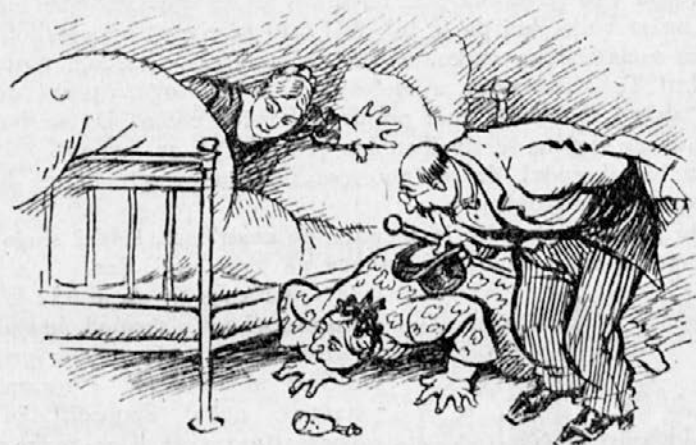
»Pljuča so dobra,« si misli zdravnik, »to kaže kričanje. Ali pa so to ošpice, škrlatinka? Nobena izmed teh boleznih!«

Usede se na stol, natakne si očala, položi roko na srebrno bunko svoje palice in si podpre brado.

Glejte, pike so po vsem telesu, pa niso vse enake. Imajo razne oblike: trikotniki, četverkotniki, trapezi itd. Niti ena ni drugi enaka. Celo praske so tu, lise itd. Prav pravcati semenj!

»Ali te kaj boli?« ga vpraša zdravnik.

Dečkove zelene oči se vrtijo kakor kroglice. Lahko si mislimo, kako zdihuje, da ga peko roke. »Da, ampak od včerašnjih kopriv,« gode nekaj v blazino.

»Že od otroških nog je tako boječ,« ga opravičuje mama. Nato pa mu popravi blazino in ga pogleda s prosečim očesom.

»Purpura haemorrhagica,« si misli zdravnik in si natlači v nos tobaka za njuhanje. »Nekaj posebnega: roke, lice, vrat, noge in pol telesa je polno teh lis, vse drugo pa brez najmanjše napake. Hm, hm.«

Vročine nima. Jezik je rdeč kakor kri. Tudi tek ima dober, vsaj mati je tako povedala. Le žila bije močneje. Oči so pa, kakor da so izstopile. Gledajo preplašeno. Eja! Pa to zdravnika malo plaši. In vse vedenje, kako je nervozno, nemirno. Pa vse to se seveda lepo ujema. V dvajsetih letih, odkar zdravim, še nisem imel takega slučaja. Pa dečko sploh odgovora ne da, odkar je njegov oče odšel. Janezek se obrne k zidu in tedaj mu pade steklenička z moko na tla.

Kaj pa, ko bi se bil fantič namazal z barvo ali papirjem od cikoriije?

»Prinesite tople vode in mila,« zapove zdravnik. Zdaj prične Janezka umivati, pa zastonj: pike ostanejo.

»Ali je bolezen nevarna, gospod doktor?« vpraša mati boječe in dve solzi ji zdrsneta po licu.

»Smrtnonevarno zaenkrat ni,« pravi zdravnik in predpiše vsake pol ure skodelico pelina z žajbljem, pa brez sladkorja. Za kosilo naj bolnik dobi košček suhega kruha in vode.

»To ga bo kmalu pozdravilo,« obljubi zdravnik, vzame klobuk in palico ter odide.

Zdaj pa hajd čez ulico k Tomažku. Poštarjeva gospa in hčerka sta ga pričakovali v svili in žametu. Ze na stopnicah mu začneta na dolgo in široko opisovati to čudno bolezen.

»Popolnoma se ujema, isti slučaj,« mrmra zdravnik. »Da, vsa stvar je še mnogo bolj zamotana, kakor pa bi si mogel človek misliti.« Stopi v bolnikovo sobo, na — bolnika pa nikjer! Preiščejo posteljo in vso sobo, Tomažka pa ni in ga ni!

»Saj sem ga malo prej pokrila in uravnala. Le kje naj bi bil,« tarna gospa. Ali je morda pod odejo? Vse zastonj! Vzdigne blazino. Ali za božjo voljo, kaj pa je to! Kaj takega vlačiti v posteljo! Steklenička z namočeno moko. »Prav sram me je,« zdihuje gospa.

»Hm! Ta steklenička z moko igra neko vlogo,« pravi doktor. »Prav takšno sem našel tudi pri Janezku čez cesto. Da ne bom izgubljal časa, stopim še do Tončka, pozneje pa se vrnem.«

»Če bi bil vedel, da je tam spet isti slučaj, niti šel ne bi,« si misli zdravnik po poti.

Kdo pa tako štorcklja in mendra po cesti?! A, šolski sluga. Saj res, njemu se tako mudi. Kaj takega ne vidiš vsak dan.

»Pravkar sem bil k vam namenjen, gospod krajni šolski svetnik,« začne sluga pripovedovati in sopihati. »Moram vam namreč nekaj sporočiti in vas vprašati za svet. Ona mala peč v šoli je prekucnjena in ji manjka ena noga. Ko sem zjutraj vstopil v šolo, sem kar gledal in gledal: Peč je prevrnjena, noga odlomljena, vsa šola pa polna saj. V soboto je gospod učitelj štiri najhujše učence zaprl. Sedeli so do petih in nekaj čez. Ko sem se vrnil z njive, sem jih izpustil domov in sobo zaklenil

Pozneje ni bil nihče več v šoli. Danes pa teh obešenjakov ni v šoli.«

»A ta-ko-o-o-o! V tem grmu tiči zajec! Zdaj mi je stvar jasna. Peč je povzročila nalezljivo bolezen!«

Sluga stoji kakor ukopan. Ali je morda to vse, kar ima gospod šolski svetnik povedati? Lepa tolažba!«

»Prosimo lepo, gospod učitelj vprašuje, kaj naj naredi s pečjo,« začne sluga.

»Pokličite zidarja Mavtarja, pa naj s svojim pomočnikom peč popravi!«

(Bo še.)

Drobiž.

Self-made man (self mejd men) je človek, ki se je sam in z lastnim delom povzpел do sreče. Tak slaven mož je pevec Lander. Kot deček je moral prijeti za vsako še tako težko delo, da je pomagal materi vdovi in šestim sestricam. Globoko pod zemljo je v rovu nakladal premož med mlakami in podganami. Njegovi tovariši so kleli in pili, on pa je rajši pel in še tovariše razveseljeval. In baš to petje mu je pomagalo do sreče. Kajti spoznali so njegov krasni glas, vabili ga v zabavišča, da jim je prepeval in nazadnje je začel nastopati na koncertih in je zaslovel daleč okoli ter sebi in svojim domačim pomagal do blagostanja. Bodi svoje sreče kovač!

Skavti-gozdarji. Nobenega dneva brez dobrega dela! je geslo skavtov. Na polotoku Nova Škotska v jugovzhodni Kanadi jim je pa vlada odkazala 1000 jutrov sveta (eno jutro je 40 a, torej 40.000 a ali 400 ha), naj ga zasadijo z drevjem ali po gozdijo.

Tristan da Kunja je otočje zapadno od južnega afriškega rta. Prebivavcev ima okoli 100. Največ sadijo krompirja, pa jim bodo letos še tega požrle podgane, tako zelo so se letos namnožile.

Kosec in orel v borbi. Letos je Bernskih Alpah v Švici neki kosec pridno kosil, kar ga napade orel. Branil se je s koso, pa orel se ni dal odgnati ter ga napadal zopet in zopet. Šele ko so sosednji kosci slišali tovariševo vpitje in mu pritekli na pomoč, je orel zapustil bojno polje in ponosno odletel. Da bi bili tudi naši Orlički in Mladci tako neustrašni, kadar treba braniti orlovske vzore!

Pavlihov koš.

Nisem tak kakor drugi.

Močan Indijanec pride k Američanu in se mu ponudi za hlapca.

»Vi Indijanci se vedno hitro utrudite.«

»Pa jaz nisem tak kakor drugi; jaz se nikoli ne utrudim.«

Kmet ga udinja, pa ga še isti dan dobi, da pri delu spi.

»Hej! Mislil sem, da res nisi nikoli truden.«

»Saj res nisem. Vedno za to skrbim, da imam dosti počitka.«

Še hvaležen bi moral bitil! Gost čaka in čaka, natakarija pa kar ni.

»Ja, slišite, natakari, koliko časa bom pa še čakal na ta mali zrezek?!« —
— Veste, kaj, gospod? Le pomislite, kako dolgo bi morali čakati na velik zrezek! —

Je v glavi in ni.

Učitelj: »Naštej mi imena vseh kosti v glavi.«

Učenec: »Oh, to je čudno! V glavi jih imam, pa se jih vendar ne morem spomniti!«

Mestna punčka.

Majhna deklica, ki ni bila prej še nikoli na deželi, pride k teti na deželo v vas. Vidi tičke, kako letajo okoli in cvrčijo, pa pravi: »Oh, ubožice! Gotovo niso mogle dobiti nikjer nobene kletke, pa morajo biti kar brez stanovanja!«

Kaj mi pomagal!

Vedoželjen človek pride k zvezdoslovcu in ga prosi, naj mu dovoli, skozi daljnogled pogledati mesec.

»Pridite nocoj ponoči, pa ga boste gledali.«

»Ali ga zdaj ne bi mogel?« vpraša razočarano.

»Ne. Zdaj se žal ne vidi.«

»Potem me pa še ponoči ne bo! Saj ga takrat vidim lahko brez daljnogleda.«

Urednikova torba.

Sotrudnikom, ki pošiljajo pesmi, povesti, uganke in pisma, povem tole: Piši samo na eno stran! Tisti možje, ki vam znašajo črke za »Orliča«, so tako izučeni, da hočejo imeti samo eno stran popisano. Kdor bo še pisal na obe strani, vеди, da gre kar v koš, ki je poleg urednikove mize in je močno globok.

Uganke vam prizadevajo bridkosti in težave. Kaj vam hočem dati takele:

Vrane družijo se rade,
pet na smreki jih čepi,
puška počí, ena pade,
koliko jih še sedi?

Ko rešuješ uganke, ne smeš vsega dobesedno vzeti, ampak malo drugače. Recimo »čudna najdba«: »pobiraš« ne samo z roko, ampak tudi z ного. Še nisi nikoli slišal »poberi se nesnaga«, ali »jo je pobral čez plot«. Le malo potruditi se morate in betičke napeti, pa bo šlo in še lepo darilo se vam lahko urajma. Za to številko razpisujem nagrado »Simon Jenko«. Izbrani spisi za mladino.

Od vseh strani.

Črnomelj. Dragi gospod urednik! Čitam v »Orliču«, kako Vam dopisujejo. Tudi jaz mali Orliček pošiljam dopis. Dne 7., 8. in 9. septembra smo imeli veliko slavnost: 700 letnico prve župnije v Beli Krajini. Veliko ljudi je prišlo in g. škof. Imeli smo tudi veliko orlovsko prireditev. Smo se pridno učili vaje, katere so nas učili naši gospodje voditelji in se prizadevali, da smo res dobro naredili vaje. Prav luštne pa so bile Gojenke, ki so igrale »Trnulčico«. Najlepše pa je bilo, ko so prišli Orli in Orlice od vseh strani, ko smo se lepo pozdravili »Bog živi«, med korakanjem pa zapeli: »Mi smo Orli, mlada četa«. Na telovadišče so nas spremili med mnogo množico ljudi tudi sam prevzvišeni g. knezoškof, in so bili navzoči ves čas telovadbe. Posebej je nastopila orlovska družina iz Črnomlja in skupine delala, nas je bilo veliko, čujte — 126. Najbolj so se mi dopadli bratje Orli, ki so tako dobro telovadili. Da bi bil kmalu velik tudi jaz, da bi mogel tako telovaditi. Zato Orlič, Mladci in Gojenke, pridno hodimo k vajam, da homo res »Orli mlada četa«. Vas g. urednik pa prav lepo pozdravljam. Bog živi! — Pavle R.

Pavle! Lepo ste imeli tiste dni v prelepi Beli Krajini. In g. škof so bili ves čas z vami in med vami. Vidiš, kako imajo Orle in Orliče radi. Molite zanje, da jih nam Bog še dolgo ohrani! — Tvoje pismo sem nekoliko popravil; je bilo toliko napak v njem, da sem kar pomišljal, če si ti prav za prav Orliček. Premalo po belokranjsko je pisano, pa malo preveč po tisti deželi, kjer lonce izdelavajo, pa piskre prodajajo. Če pa nisem prav mislil, pa piši! — Br. Cene.

Ježica. Spoštovani gospod urednik! Večkrat sem že hotel pisati »Orliču«, toda vedno sem izgubil pogum, češ, da boste dejali, saj nič ne zna; pa enkrat moram začeti, če hočem, da bom »Orličev« dopisnik. Jaz sem Orlič, in sicer že dve leti. Star sem devet let. Največje moje veselje je telovadba. Vsak teden enkrat jo imamo, sedaj pozimi pa dvakrat, če se pa učimo za prireditev, pa še večkrat. Naš vadiatelj je zelo strog, pa vseeno ga imam rad. Seveda, če bi pri nas ne bil strog, bi se nič ne naučili. Sedaj pa nič več ne vem, ko preteče mesec, bom pa zopet kaj novega povedal! Bog živi! — Marijan.

— Vidiš, korajža velja, pa začetki je treba. In to me veseli, da hočeš biti stalen dopisnik. Vsak mesec eno pismo! Kaj boš pa pisal? Nekaj bi jaz povedal Tebi in vsem, ki bodo pisali. Prav je, da o telovadbi pišeš; telovadite pa povsod približno enako, saj vam kar iz Ljubljane

povedo, kaj in kako telovadite. Če imate pa pri telovadbi kaj takega, kar drugje nimajo, vidiš, to popiši. Urednik bi pa tudi rad vedel, kako vam »Orlič« ugaja, kaj počnete z njim, si glave razbijate nad ugankami, se kaj na pamet učite iz njega, ste imeli kako slavnost, ki je drugje niso imeli, ste imeli kako igro, kako je bilo itd. Glej, take reči bi rad zvedel. Zdaj pa še eno besedo samo Tebi. Zakaj se nisi podpisal s celim imenom. Že zadnjič sem moral nekega Orliča v roke vzeti, in zdaj moram zopet Tebe. Ježica je blizu, kaj ko bi se enkrat srečala tam na Vašem Posavju in bi rekel, to sem jaz. Pa bi rekla eno in dve. Pozdravljam celo ježensko Orličevo gnezdo. — Br. Cene.

Št. Janž pri Dravogradu. — Cenjeni gospod urednik! Gotovo ste že mislili, da v št. Janžu Orliči popolnoma spimo, ker se nič ne oglasimo. Nas je 12, kakor mesecev v letu. Telovadimo pridno, kakor ste gotovo razvideli v zadnjem »Orliču«, da smo dosegli prav izborna števila doseženih točk, in sicer 212. Mlad je še naš odsek, komaj dve leti, zato smo letos prvič tekmovali. In resnično Vam povem, da so nam hlačke trepetale, ko smo zagledali sodnike pred seboj. Nastopili smo na okrožni prireditvi v Mežici ter smo šli tudi proslavit petletnico Šmarskega odseka. Obhajilo prejemo vsak mesec. Telovadimo redno vsako nedeljo. Pridno se učimo ter ubogamo voditelja in vaditelja Lojzeta Rogina, ki nam tako lepo razlaga orlovske misli in nas pripravlja tudi tehnično prav izvrstno, zato smo drugi v slovenski Orlovski zvezi. Samo nekaj smo žalostni, da nam Zveza ne pošlje diplom, Orličice jih pa koj dobe. Zakaj pa Orliči ne bi smeli dobiti. Naročnikov na »Orliča« je 25. Prejemamo ga redno. Zato pa Orliči, bratci, zavzemimo se, da hočemo biti prihodnje leto še boljši in upamo, da nam SOZ pošlje diplome. — Bog živi! Orlič Tonček K.

Dragi Tonček! Nikdar ne mislimo, da Orliči nič ne delajo, vsaj toliko časa ne, dokler ne pride ali piše hudi mož, ki mu pravite revizor, in prvi: Orliči nič ne delajo. Ste pa čisto pridni, posebno pa zato, ker greste vsak mesec k sv. obhajilu; m o č n o t e l o i n m o č n a d u š a, — cel Orlič, cel Orel. Pa diplome, diplome, diplome... Menda ste jih do sedaj že dobili; če jih pa niste, mi brž sporoči, bom šel jaz zaropotat. »Diploma mora bit'« — Glejte, da premagate še Muto, če se Vam bo dala. Pa ne verjamem. — Br. Cene.

Rešitev ugank iz 1. in 2. številke:

1. Spomenik; 1. s, 2. p, 3. Kropa, 4. š, 5. Oto, 6. hrust, 7. Kijev, 8. nosač, 9. bitka, 10. prača, 11. korak, 12. plašilo, 13. Slovenija. — Spoštuj starše! — 2. Besednica: Sraka, Koper — srakoper. — 3. Črkovnica: 1. f, 2. vrt, 3. klada, 4. planšar, 5. muholovka, 7. polovičar, 8. ploskev, 9. sitar, 10. ris, 11. k — 6. in po sredi: Fran Levstik. — 4. Čudna najdba: trn. — 5. Poln in prazen: luknja v žepu.

Iz 3. številke: 1. Črkovnica: 1. Vodeb, 2. osat, kor, 3. alt, Ig, 4. Kos, iz, 5. Ezav, lan, 6. as, lov, 7. sol, os, 8. leto, sel — Vsak zase, Bog za vse. — 2. Magični kvadrat: I. sol, oda, lok; II. gos, osa, sok; III. las, ara, Sap; IV. los, oko, som; srednji: kos, oje, sel. — 3. Kvadrat: Začni v desnem kotu spodaj in čitaj od spodaj pošev, dobiš: Orel je Bogu in domovini zvest. — 4. Posetnica: Prikrojevalec. 5. Besednica: SEVER-REVEŽ. — 6. Vremenski pierok: začni v sredi in pobiraj zloge najprej po notranjih kvadratih, potem po vogelnih: Ako se zgodaj selijo ptiči, bo huda zima o Božiči.

Nagrade sta dobila: Lavrič Janez st., dijak, št. Vid nad Ljubljano, »Zgodbe kraljeviča Marka«; Boštjančič Franc, Mladec, Trnovo-Krakovo, »Martin Krpan«.

Rešili so iz 1. in 2. štev.: Lavrič Janez st., in Vovk Joža, dijaka, št. Vid nad Ljubljano; iz 3. štev.: Boštjančič Franc, Pavlič, Usenik, Goršič, Mirtič in Roskar, vsi Mladci Trnovo-Krakovo.

Orličeve uganke.

1. Izpolnitev.

(F. Frk.)

		6		
	18		24	
2				5
				6
			13	
			1	
		15		
	10			
11				
	6		1	
		13		

1. siromak, 2. del njive, 3. del stavka, 4. božja pot, 5. dar, 6. stavba, 7. pisalna potrebščina, 8. del hiše, 9. sad, 10. zrakoplov, 11. del noge.

Črke mesto številke povedo pregovor.

2. Odbiralnica.

(France, Središče.)

O k i o r n s j k o a s h e n s i
t o d č e v n r e t o č s t r d.

3. Basea.

Spisal br. Cene.

H + Ž

4. »Mala križanka«.

(V. Seibitz.)

1	2			6
2				7
3			*	8
4				9
5				10

Beri: 1—6 lokomotiva, 2—7 povzroči ogenj, 3—8 napisal »Alkoholno vprašanje«, 4—9 del cene, ki jo odplačujemo, 5—10 postaja Kranj-Tržič, 1—5 in 6—10 slovenski pesnik.

5. Kaj mu je posel?

(A. Starec, Slatnik.)

IVO DROLJ

Vače

6. Besednica.

(Br. Cene.)

Udari me odpred, odzad,
vedno udarim »pok«
brez rok.

Reši vseh šest uganek
do 15. decembra!

Mladenka, Gojenka, imaš za »Orliča« kaj cvenka? Imaš.
Mladiči, Orlič, naročite, plačajte »Orliča«!

»Orlič«, glasilo Orličev in Mladcev ter Gojenk in Mladenk, je mesečnik. Izdaja ga Društvena nabavna zadruga v Ljubljani, Ljudski dom. — Uprava: Ljudski dom, Ljubljana. Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din letno, za vse druge 12 Din. — Urednik: Vinko Lavrič, Razlagova 1, Ljubljana. — Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani: K. Čeč.